

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze
65-954 Zielona Góra, ul. Spokojna 1
www.stat.gov.pl/zg
tel. 68 32 23 112, fax 68 32 536 79

Panorama demograficzna Województwo lubuskie oraz Berlin i Brandenburgia w 2010 r.

Lubuski Ośrodek Badań Regionalnych
Kierownik - tel. 68 3223 192,
Informatorium statystyczne - 68 3223 119, 68 3223 128, 68 3223 147
Analizy statystyczne - tel. 68 3223 193, 68 3223 166
Skład i opracowanie graficzne - tel. 68 3223 190

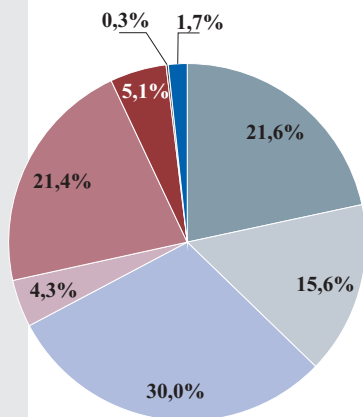
Opracowanie merytoryczne:
Zuzanna Sikora
Opracowanie graficzne:
Małgorzata Rozbicka

Na pograniczu lubusko-brandenburskim mieszka 7 mln osób

W 2010 r. terytorium województwa lubuskiego, Brandenburgii i Berlina, stanowiące część polsko-niemieckiego obszaru transgranicznego zamieszkiwało 7,0 mln osób. W porównaniu do 2009 r. liczba ludności ogółem w regionie wzrosła o 10,8 tys. osób, a w ciągu dekady liczba ludności w regionie zmniejszyła się o 17,6 tys. osób (o 0,3%).

W końcu grudnia 2010 r. populacja województwa lubuskiego liczyła 1,0 mln osób, Brandenburgię zamieszkiwało 2,5 mln osób, Berlin – 3,5 mln mieszkańców. Liczba mieszkańców Berlina i województwa lubuskiego zwiększyła się, odpowiednio o: 18050 i 977 osób, tj. o 0,5% i 0,1%, w skali roku. W Brandenburgii, liczba ludności stale się zmniejsza, w 2010 r. ubyły 8252 osoby, tj. 0,3% populacji.

Cudzoziemcy w Brandenburgii według narodowości w 2010 r.

Unia Europejska (z wyłączeniem Polski)
Polska
Inni Europejczycy
Ameryka
Azja
Afryka
Australia i Oceania
Bezpaństwowcy

Ludność według powiatów w 2010 r. Stan w dniu 31 XII

	Ogółem	Wzrost/ spadek w porów- naniu do 2009 r. (w %)
Brandenburgia.....	2503273	-0,3
<i>Powiaty:</i>		
Barnim.....	176848	0,0
Dahme-Spreewald....	161805	0,1
Elbe-Elster.....	111975	-1,4
Havelland.....	154891	-0,1
Markisch-Oderland	190502	-0,3
Oberhavel.....	203124	0,2
Oberspreewald- Lausitz.....	121679	-1,4
Oder-Spree.....	183859	-0,7
Ostprignitz-Ruppin	102868	-0,8
Potsdam-Mittelmark	205070	0,2
Prignitz.....	82023	-1,3
Spree-Neide.....	126400	-1,6
Teltow-Flaming.....	161386	-0,3
Uckermark.....	129738	-1,1
<i>Miasta na prawach powiatu:</i>		
Brandenburg an der Havel.....	71778	-0,7
Cottbus.....	102091	0,4
Frankfurt (Oder).....	60330	-0,5
Postdam.....	156906	1,5
Berlin.....	3460725	0,5
Lubuskie.....	1011024	0,1
<i>Powiaty:</i>		
Gorzowski.....	68065	0,9
Krośnieński.....	56041	-0,2
Międzyrzecki.....	58153	-0,2
Nowosolski.....	86996	0,1
Słubicki.....	46516	0,2
Strzelecko- drezdenecki.....	49757	-0,1
Sulęciński.....	35409	-0,2
Świebodziński.....	55988	-0,1
Zielonogórski.....	92160	0,6
Żagański.....	81412	-0,3
Żarski.....	98266	-0,1
Wschowski.....	39168	0,3
<i>Miasta na prawach powiatu:</i>		
Gorzów Wielkopolski.....	125394	0,0
Zielona Góra.....	117699	0,2

Powierzchnia i ludność

Stan w dniu 31 XII

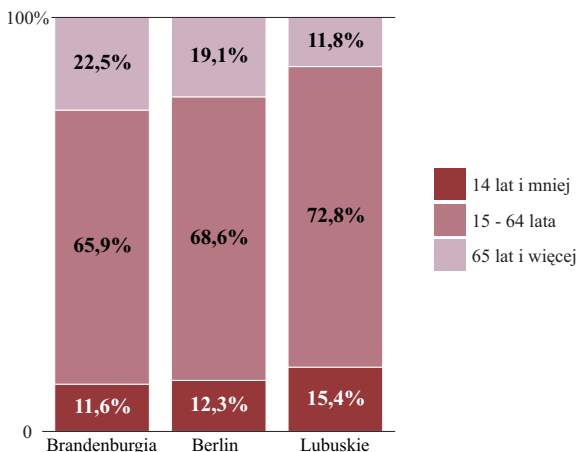
Wyszczególnienie	Powierzchnia w km ²	Ludność			Kobiety na 100 mężczyzn	
		razem	w tym kobiety	na km ²		
Brandenburgia	2000	29477	2601962	1318530	88	103
	2009	29482	2511525	1267424	85	102
	2010	29483	2503273	1262720	85	102
Berlin	2000	892	3382169	1738635	3793	106
	2009	892	3442675	1756419	3861	104
	2010	892	3460725	1765287	3899	104
Lubuskie	2000	13984	1008472	518213	72	106
	2009	13988	1010047	520586	72	106
	2010	13988	1011024	521001	72	106

Ludność jest starsza w landach niemieckich

W 2010 r. 404,7 tys. osób zamieszkujących Brandenburgię było w wieku 65 lat i więcej. Odsetek osób starszych w landzie (22,5%) był dwukrotnie wyższy niż w województwie lubuskim (11,8%). W Berlinie osoby w wieku 65 lat i więcej stanowiły niemal 1/5 (19,1%) ludności ogółem.

Korzystniejsza niż w Brandenburgii struktura demograficzna Berlina wynika z napływu migrantów w wieku zdolności produkcyjnej oraz nadwyżki urodzeń nad zgonami. W województwie lubuskim dodatni przyrost naturalny koresponduje z młodszą strukturą populacji. Lubuskie ma znacznie wyższy niż w obu landach potencjał demograficzny (wyższy odsetek ludności w wieku: 0-14 lat i 15-64 lata).

Struktura ludności według wieku w 2010 r.

Osoby w wieku 65 lat i więcej stanowiły **17,4%** populacji UE-27 w 2010 r., w Polsce odsetek osób starszych wyniósł **13,6%**, w Niemczech **20,6%**.

Współczynniki obciążenia demograficznego

Wyszczególnienie	2000	2010	2000	2010
	współczynnik młodości		współczynnik starości	
Brandenburgia	32,7	23,9	24,5	36,0
Berlin.....	28,3	25,0	21,9	29,5
Lubuskie.....	48,3	32,9	18,1	17,8

Współczynnik młodości – relacja osób w wieku 0-20 lat do 100 osób w wieku 20-65 lat.

Współczynnik starości – relacja osób w wieku 65 lat i więcej do 100 osób w wieku 20-65 lat.

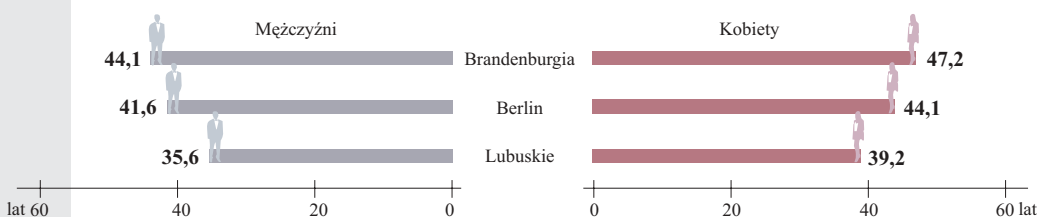

W UE-27 średnią wieku w 2010 r. oszacowano na **40,9 lat**, w Polsce wyniosła **38,0 lat**, w Niemczech – **44,3 lata**.

Rośnie mediana wieku

Starzenie się społeczeństwa na pograniczu potwierdza wzrost mediany wieku, czyli wieku środkowego (dzieli rozkład wieku w całej populacji na dwie równe części). W 2010 r. połowa ludności w Brandenburgii miała więcej niż 45,7 lat, w Berlinie – więcej niż 42,8 lat. Mediana wieku w województwie lubuskim była niższa niż u sąsiadów i wynosiła 37,3 lat. Dla porównania w 2000 r. wiek środkowy wynosił: w Brandenburgii – 41,3 lat, w Berlinie – 41,0 lat, w województwie lubuskim – 34,2 lat.

Mediana wieku w 2010 r.

Ludność według grup wieku

Wyszczególnienie	Brandenburgia		Berlin		Lubuskie	
	2000	2010	2000	2010	2000	2010
	w %					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
5 lat i mniej	4,1	4,6	5,0	5,4	6,5	6,4
6-14	9,4	7,0	8,5	6,9	13,2	9,0
15-19	7,4	3,4	5,4	3,9	9,3	6,4
20-44	36,2	30,3	39,4	37,2	36,8	37,7
45-64	27,3	32,2	27,1	27,5	23,3	28,7
65 lat i więcej.	15,6	22,5	14,6	19,1	10,9	11,8

Matki są coraz starsze

Kobiety coraz później decydują się na macierzyństwo. W pierwszej kolejności starają się zdobyć wykształcenie i uzyskać stabilność zawodową, później założyć rodzinę i urodzić dziecko. Potwierdza to fakt zawierania pierwszych małżeństw w coraz późniejszym wieku. W 2010 r. w województwie lubuskim połowa nowożeńców zawierających związki małżeńskie po raz pierwszy, była w wieku powyżej: 28,0 lat mężczyzna i 25,9 lat kobieta (w 2000 r. odpowiednio – 25,0 i 23,0 lat). W Brandenburgii mediana dla mężczyzn wyniosła 34,3 lat, dla kobiet 31,3 lat (w 2000 r. odpowiednio – 31,1 i 28,5 lat), w Berlinie - wiek środkowy przyjął wartości: dla mężczyzn – 34,6 lat, a dla kobiet – 31,9 lat (w 2000 r. odpowiednio – 32,6 i 30,1 lat). Przeciętny wiek kobiet, które w 2010 r. w województwie lubuskim urodziły pierwsze dziecko to 26,0 lat (wobec 23,7 lat w 2002 r.). W Brandenburgii kobiety rodziły pierwsze dziecko przeciętnie w wieku 27,6 lat, w Berlinie – 29,2 lat.

Ruch naturalny ludności

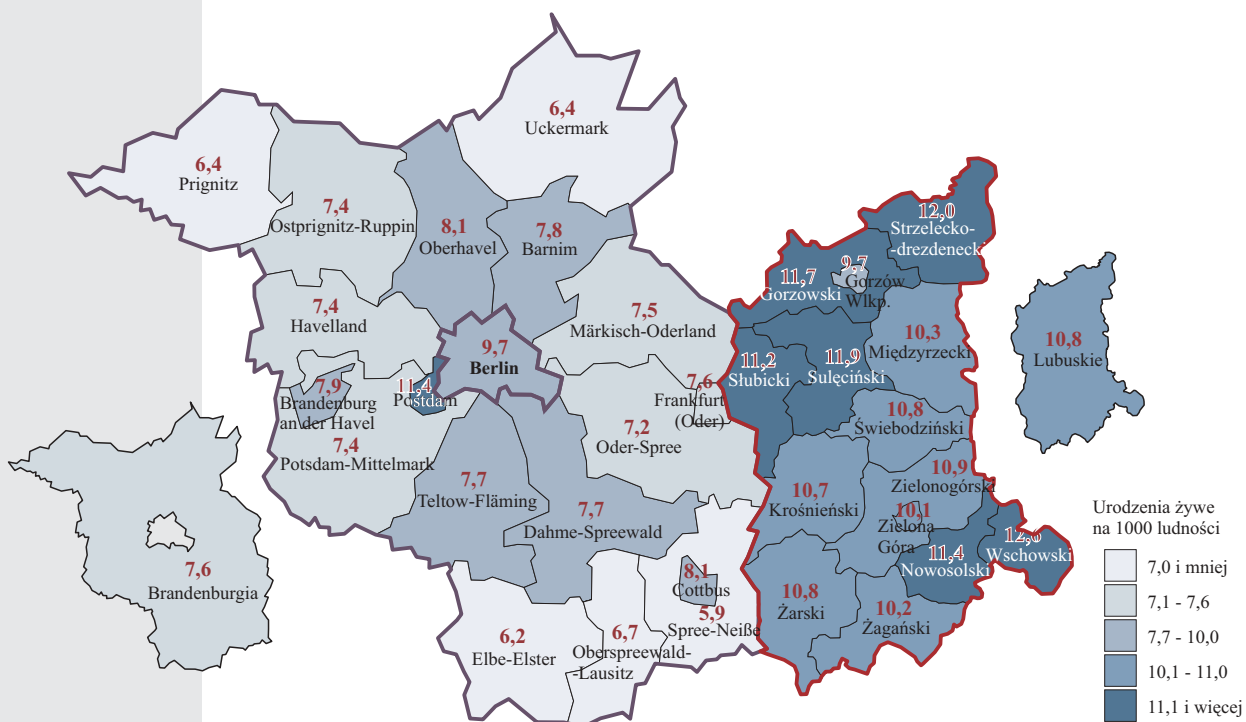
Wyszczególnienie	Ludność	Małżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Zgony niemowląt ^a	
							na 1000 ludności
Brandenburgia	2000	2601962	3,8	7,1	10,0	-2,9	3,7
	2009	2511525	4,8	7,4	10,9	-3,5	3,2
	2010	2503273	5,0	7,6	11,1	-3,6	3,4
Berlin	2000	3382169	4,2	8,8	9,8	-1,1	3,7
	2009	3442675	3,7	9,3	9,2	0,1	3,9
	2010	3460725	3,6	9,7	9,4	0,3	3,0
Lubuskie	2000	1008472	5,3	9,9	8,8	1,1	8,6
	2009	1010047	6,6	11,4	9,7	1,7	6,3
	2010	1011024	5,9	10,8	9,4	1,4	5,4

^aNa 1000 urodzeń żywych.

Niska jest dzietność kobiet na pograniczu

Fakt, że kobiety zaczynają rodzić później swoje pierwsze dziecko, skutkuje spadkiem ich płodności. Średnia liczba dzieci urodzonych przez kobietę w wieku rozrodczym na pograniczu polsko – niemieckim w 2010 r. wyniosła ok. 1,4, podczas gdy prostą zastępowalność pokoleń zapewnia współczynnik dzietności 2,1. Mimo wzrostu w ostatnich latach liczby urodzeń, skala tego zjawiska nie jest w stanie zrekomensować gwałtownego spadku płodności w młodszym pokoleniu wyżów demograficznych. W 2010 r. w województwie lubuskim współczynnik płodności wyniósł 43,1 urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku 15-49 lat (w 2000 r. 35,8). W Brandenburgii natężenie urodzeń wśród kobiet będących w wieku rozrodczym (15-45 lat) wyniosło 46,2 urodzenia żywe na 1000 kobiet (w 2000 r. 33,9), w Berlinie – 47,4 (w 2000 r. 40,1).

Współczynnik natężenia urodzeń według powiatów w 2010 r.

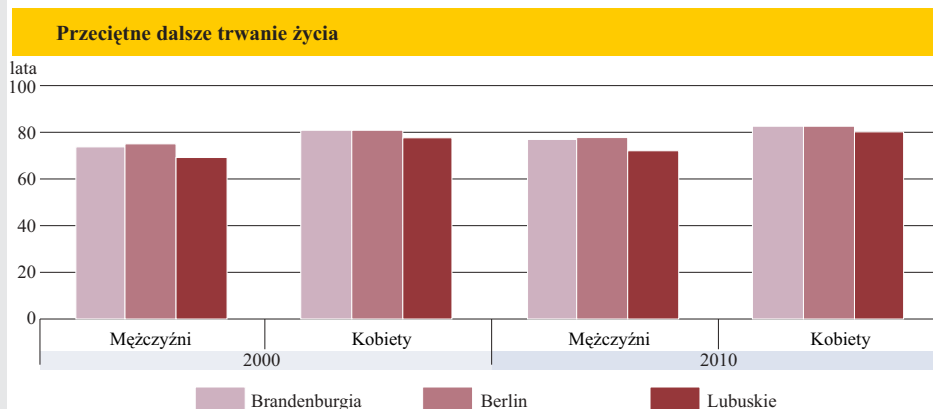
Ruch naturalny

Od dekady w Brandenburgii obserwowany jest ujemny przyrost naturalny. Względnie wyższy poziom zgonów i niższy poziom urodzeń wynika z mniej korzystnej struktury wieku ludności (niższy jest odsetek osób młodych i wyższy – osób w wieku emerytalnym). W latach 2005-2009 rejestrowano również ujemne saldo migracji na pobyt stały ludności. W 2010 r. saldo migracji było dodatnie, a różnica między napływem i odpływem ludności wyniosła 624 osoby. Niemniej oba zjawiska do niedawna implikowały systematyczny spadek liczby ludności.

W Berlinie od 2007 r. notuje się dodatni, choć niski przyrost naturalny. Stopa urodzeń tylko nieznacznie przewyższa stopę zgonów. Wzrost populacji miasto zawdzięcza występującej od kilku lat nadwyżce migracyjnej – liczba zameldowań przewyższa liczbę wymeldowań. W 2010 r. saldo migracji stałej wyniosło 16818 osób.

Lubuskie co roku odnotowuje dodatni przyrost naturalny, który daje nowych mieszkańców (wyraźny trend wzrostowy od 2005 r.). Migracje zewnętrzne są niskie i nie wpływają na wzrost populacji. Rozwój demograficzny województwo zawdzięcza zmianom naturalnym – stałej nadwyżce liczby urodzeń nad liczbą zgonów.

Rośnie średnia długość życia

W obu landach niemieckich, w ciągu 10 lat przeciętna długość trwania życia mężczyzn wzrosła (o 3 lata) bardziej niż kobiet (o 2 lata). W województwie lubuskim – przeciwnie, średnie dalsze trwanie życia mężczyzn wzrosło o 2 lata, kobiet – o 3 lata.

W 2010 r. w Brandenburgii i Berlinie mężczyźni przeciętnie żyli o 6 lat dłużej niż w województwie lubuskim, kobiety – o 2 lata, dożywali odpowiednio 77 i 82 lat. W województwie lubuskim przeciętna długość trwania życia (od momentu narodzin) dla mężczyzn wyniosła 71,5 lat, dla kobiet – 80,1 lat.

Kobiety żyją dłużej niż mężczyźni. Różnica pomiędzy przeciętnym trwaniem życia kobiet i mężczyzn w 2010 r. w Brandenburgii i Berlinie wyniosła prawie 6 lat, w województwie lubuskim – niemal 9 lat.

Statystycznie kobietom w wieku 60 lat w obu niemieckich landach pozostało 25 lat dalszego życia, a mężczyznom – 21 lat. W województwie lubuskim przeciętna długość dalszego trwania życia dla kobiet w wieku 60 lat wyniosła 23 lata i była o 5 lat dłuższa niż dla mężczyzn w tym samym wieku.

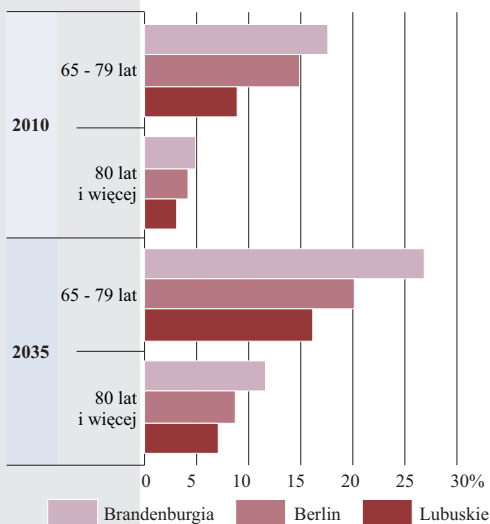
Przeciętne dalsze trwanie życia

Wyszczególnienie	2007		2008		2009		2010	
	przeciętna liczba lat dalszego trwania życia osób w wieku lat							
	0	60	0	60	0	60	0	60
Kobiety								
Brandenburgia...	81,87	24,37	82,03	24,45	82,19	24,55	82,35	24,64
Berlin.....	81,76	24,04	82,01	24,21	82,20	24,35	82,34	24,48
Lubuskie.....	78,93	22,37	79,32	22,80	79,48	22,83	80,05	23,05
Mężczyźni								
Brandenburgia...	75,76	20,09	76,10	20,32	76,41	20,53	76,77	20,76
Berlin.....	76,60	20,67	76,87	20,86	77,17	21,09	77,38	21,19
Lubuskie.....	70,26	17,10	70,46	17,24	70,68	17,07	71,54	18,00

Uwaga: Dalsze trwanie życia w Brandenburgii i Berlinie podano dla lat 2005/07, 2006/08, 2007/09, 2008/10.

Odsetek osób starszych w liczbie ludności ogółem

Najbardziej gwałtownych zmian wielkości populacji w wieku produkcyjnym oczekuje się w latach 2015-2035, wówczas duża część populacji „babyboom” będzie przechodzić na emeryturę.

Perspektywy demograficzne pogranicza

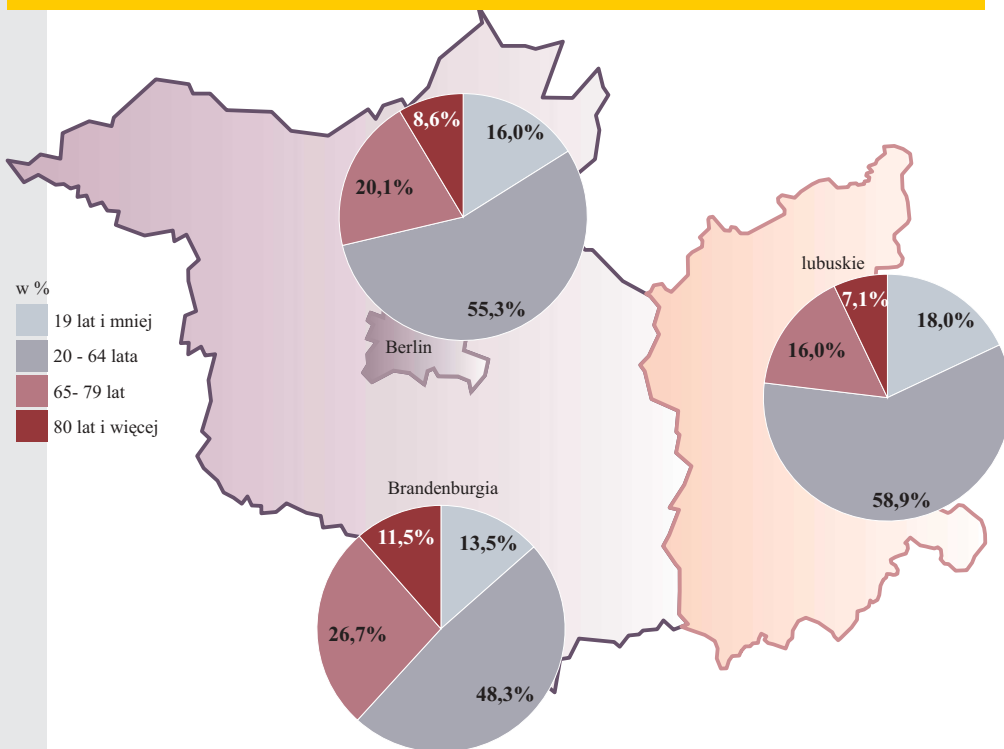
- Starzenie się społeczeństwa.**
 Za więcej niż dwie dekady ponad 1/3 (38,2%) mieszkańców Brandenburgii będzie w wieku 65 lat i więcej, w Berlinie odsetek ludzi starszych wyniesie 28,7%, w województwie lubuskim – 23,1%. Emerytów w wieku ponad 80 lat będzie dwa razy więcej niż w 2010 r.
- Spadek liczby ludności.**
 Liczba ludności zamieszkująca region zmniejszy się do 2035 r. o około 0,5 mln osób, w wyniku obniżenia wskaźników urodzeń wśród młodszych pokoleń. Odsetek osób w wieku produkcyjnym będzie wynosił 50-60% populacji.
- Wskaźnik dzietności nie przekroczy granicy 2,1.**
 W najbliższych dziesięcioleciach na pograniczu lubusko-brandenburskim wskaźnik dzietności nie przekroczy poziomu zastępowalności pokoleń.
- Wzrośnie średnia długość trwania życia.**
 Ludność pogranicza żyje dłużej niż kiedykolwiek i tendencja do wzrostu oczekiwanej długości życia będzie kontynuowana.

Demografia obszaru pogranicza w 2035 r.

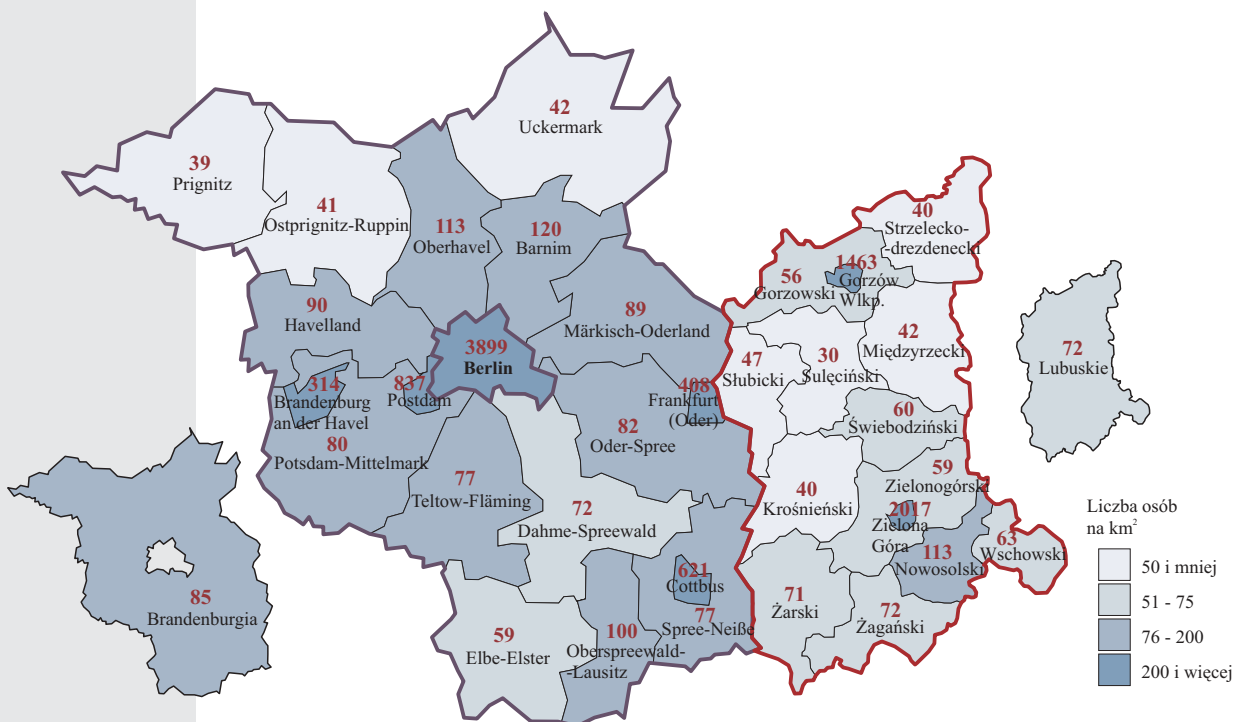
Wyszczególnienie	Brandenburgia	Berlin	Lubuskie
Ludność ogółem (w mln)	2,2	3,3	1,0
w wieku poniżej 20 lat (w %)	13,5	16,1	18,0
w wieku 20-64 lata (w %)	48,3	55,2	58,9
w wieku powyżej 65 lat (w %)	38,2	28,7	23,1
Mediana wieku (w 2030 r.)	51,9	45,3	47,8
Współczynnik starości	79	52	39
Przeciętne dalsze trwanie życia (w 2030 r.)			
mężczyźni	80	80	76
kobiety	85	85	83

Uwaga: Mediana wieku i średnie trwanie życia w województwie lubuskim w 2035 r.

Prognozowana struktura ludności według wieku w 2035 r.

Gęstość zaludnienia według powiatów w 2010 r.

W opracowaniu wykorzystano dane GUS w Warszawie, Federalnego Urzędu Statystycznego (Destatis) oraz Urzędu Statystycznego Berlina i Brandenburgii.